

[illegible]

[illegible]

ولكن ينظر الي
قلوبكم وأعما
لكم.التقوى
ههنا,ويشير
الي صدره ألا
لا يبع بعضكم
علي بيع بعض,وكونوا عباد
الله اخوانا.
ولا يحل لمسلم
أن يهجر أخاه
فوق ثلاث" “(Ey Müslümanlar!)
Başkalarının gizli hallerini araştırmayın. koklamayın, (haksız yere) rekâbet etmeyin,
birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin tutmayan, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey
Allah’ın kulları! Allah’ın emrettiği şekilde kardeş olun. Müslüman
Müslüman’ın kardeşidir. Ona zulmetmez,onu mahrum bırakmaz, onu tahkir
etmez.Kişiye şer olarak Müslüman kardeşini tahkir etmesi
yeterlidir.Müslüman’ın her şeyi; malı ,kanı ve ırzı diğer
Müslüman’a haramdır veya(Her Müslüman’ın malı, kanı ve
ırzı diğer Müslüman’a haramdır.) Allah sizin suretlerinize ve kalıplarınıza
bakmaz,fakat kalplerinize ve amellerinize bakar.Takva şuradadır. Hz.Peygamber (s.a.v.) eliyle
göğünü işaret etti (bazı rivayetlerde üç kere). “Sakin ha!
Birbirinizin satışı üzerine satış yapmayın.Ey Allah’ın kulları kardeş olun.Bir
Müslüman’ın kardeşine, üç günden fazla küsmesi helal
olmaz.”[\[5\]](#) Hz Peygamber (s.a.v.)’ın burada özellikle
Müslüman’ın ırzı, namusu ve kalbinde mevcut olan duygu ve
düşüncenin önemi ile ilgili yapmış olduğu uyarı, fitne-fesadın iki önemli
kaynağı olan suizan ve gıybet (diğer adıyla dedikodu)’i kapsamaktadır. Zira
genellikle insanlar önce kalplerinde birbiri hakkında suizanda bulunur, daha sonra da bunun
dedikodusunu yaparak arkadan çekiştirirler, böylece dinimizde çirkin bir davranış olarak nitelendirilen gıybeti işlemiş olurlar. Gıybetin
tanımını Hz.Peygamber gayet özlü bir şekilde yapmıştır. قال
رسول الله
أتدرون ما
الغيبة؟
قالوا:الله
ورسوله
أعلم.قال:ذكر
أحدكم أخاه
بما يكره.فقال
رجل:أرأيت ان
كان في أخي ما
أقول؟ قال:ان
كات فيه ما
تقول,فقد
اغتبته,وان لم
يكن فيه ما
تقول فقدبهته

 Gıybet nedir bilir misiniz? diye sordu Resûlullah. Ashap: Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) “Birinizin kardeşini onun hoşlanmadığı bir vasıf ile tavsif etmesidir.”diye tarif etti. Kardeşimde dediğim vasıf varsa ne buyurursunuz? denilmesi üzerine Resulüllah (s.a.v.) “Eğer dediğin sıfat kardeşinde varsa işte o zaman gıybet olur. Yoksa, ona bühtan ve iftira etmiş olursun.” [6] buyurdu. Bu hadiste de geçtiği gibi, halk arasında gıybetin bazen yanlış anlaşıldığı ve gerçek olan olayları dile getirmenin gıybet sayılmayacağı düşüncesinin hakim olduğu görülmektedir. İşte Hz.Peygamber (s.a.v.)’in bu hadis-i şerifi, gıybetin ne olduğunu açıkça ortaya koyduğundan böyle bir yanlış anlaşılma mahal bırakmamaktadır. Hz.Peygamber bir başka hadisinde gıybet yoluyla fitne çıkaran insanları bir bakıma azarlamakta ve bunun Cenab-ı Hak tarafından dünyada iken dahi karşılıksız bırakılmayacağını ifade etmektedir: يا معشر من آمن بلسانه ولم يدخل الأيمان قلبه لاتغتابوا المسلمين ولا تتبعوا عوراتهم فانه من اتبع عوراتهم يتبع الله عورته ومن يتبع الله عورته يفضحه في بيته.> “Ey dilleriyle iman edip fakat kalbine iman girmemiş olan topluluk! Müslümanların gıybetini yapmayınız, onların mahremlerinin (ırz ve namuslarının) peşine düşüp kusurlarını ortaya koymaya çalışmayınız.Muhakkak bilin kim ki, Müslümanların kusurlarını araştırıp ortaya çıkarmaya çalışırsa (fitne fesat çıkarırsa), Allah da onun kusurlarını ortaya çıkarmaya çalışır. Kim ki, Allah onun kusurlarını ortaya çıkarmaya çalışırsa onu, evinin içerisinde dahi rezil eder.”[7] Nitekim gıybet ve dedikodu fitnesinden korunmak için Kur’an-ı Kerim bizleri şu şekilde uyarmaktadır: َياأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ “Ey

بْنَ عَ بْدِ
اللَّهِ
الثَّقَفِىّ
14; قَالَ قُلْتُ
يَا رَسُولَ
اللَّهِ
حَدِّثْنِى
بِأَمْرٍ
أَعْتَصِمُ
بِهِ. قَالَ &lquo;
قُلْ رَبِّىَ
اللَّهُ
ثُمَّ
اسْتَقِمْ »
قُلْتُ يَا
رَسُولَ
اللَّهِ مَا
أَكْثَرُ مَا
تَخَافُ
عَلَىَّ
فَأَخَذَ
رَسُولُ
اللَّهِ -صلى
الله عليه
وسلم-
بِلِسَانِ
نَفْسِهِ
ثُمَّ قَالَ &lquo;
هَذَ»ا “Suuml;fyan bin Abdillah es-Sakafi
(r.a)’dan; ŝouml;yle demiştir: Ben; Ey allah’n Resulü! Sıkıca sarılacağım bir
şeyi bana anlat (tavsiye buyur), dedim. O da,“Rabbim Allah’tır” de ve
dosdođru ol.” buyurdu. Ben de : Yâ Resulallah! Benim hakkımda en çok
korktuđun şey nedir? diye sordum. Bunun üzeline Resulûllah (s.a.s.) kendi dilini tuttu.
Sonra: “İşte bu” buyurdu.”[\[10\]](#) Yalan Fitneyi körükleyen en
önemli fiil ve davranışlardan biri de yalan söylemektir. Özellikle bazı insanlar
olmayan şeyleri olmuş gibi göstermek suretiyle ortalığı, toplumu daima fitne ve fesada
sürükler. Hz.Peygamber (s.a.s.) bu tür fiil ve davranışları şiddetle kınamış ve
yalan sözün sahibini bu davranışından vazgeçirinceye kadar ısrar
etmiştir. Hz.Peygamber (s.a.s.)’n en nefret ettiği şey yalan söylemektir. Bu
yüzden Hz.Peygamber (s.a.s.), yalan üzeline bina edilen her şeyi
reddetmiş ve bu hususta ŝouml;yle buyurmuřtur. &lquo;
إِنَّ
الصِّدْقَ
يَهْدِى
إِلَى
الْبِرِّ ،
وَإِنَّ
الْبِرَّ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بالخطبة قبل
الصلاة,فقال
رجل,يا مروان!
خالفت السنة:
أخرجت المنبر
في هذا اليوم,
ولم يكن بخرج.
وبدأت
بالخطبة قبل
الصلاة,ولم
يكن يبدأ بها.
فقال أبوسعيد:
اما هذا فقد
قضي ما
عليه.سمعت
رسول الله
يقول:من رآى
منكم منكرا إن
إن استطاع أن
يغيره بيده,
فليغيره بيده.
فان لم يستطع
فباسانه.فان
لم يستطع
فبقلبه.وذالك
أضعف الأيمانه.
Mervan bir bayram günü minberi (namazgâha) çıkarttı. Sonra bayram
namazından önce hutbe okumaya başladı. Bunun üzerine bir adam: Ey Mervân!
Sen sünnete muhalefet ettin. Bugün minberi (Mescidden namazgâha)
çıkarttın. Halbuki minber (bayram namazı için mescidden namazgâha)
çıkarılmazdı ve sen bayram namazından önce hutbeye başladın. Halbuki hutbe
bayram namazından önce okunmazdı yani namazdan sonra okunurdu), dedi. Bunun
üzerine Ebu Said el- Hudri : “Bu adam kendisine düşen görevi ifa etti.
(Çünkü) ben, Resulüllah’dan işittim, buyurdu ki: “Kim
bir münkeri (dine aykırı bir şeyi) görüp de onu eliyle değiştirmeye
gücü yetiyorsa eliyle değiştirsin. Eğer gücü (buna) yetmiyorsa dili ile
değiştirsin. (Buna da) gücü yetmiyorsa kalbiyle değiştirsin ve kalp ile değiştirmek iman
(meyvesinin) in en zayıfıdır.”[17] Müslümanlar arasında suizan, dedikodu ve
gıybetin yaygınlaşması sonucunda fitne-fesadın yaygınlaşması, toplumsal bir felâket
olarak kabul edilmelidir. Zira toplumu ayakta tutan en önemli dayanaklardan biri, birlik
ve beraberliktir. Bunu sağlayan en güçilü bağ ise sevgi, hak ve hukuka
saygıdır. Bu sevgi bağının ve toplumun birlik ve beraberliğinin en büyük
düşmanı fertler arasında kin ve nefretin yayılmasıdır. Kin ve nefreti
körükleyen ve bunun toplumda çoğalmasına yol açan fitnenin,
Müslümanlar için ne kadar tehlikeli olduğu, birlik ve beraberliklerinin ise ne
derece önemli olduğunu şu ayet-i kerime ne güzel ortaya koymaktadır:
وَاعْتَصِمُ
08;ا بِحَبْلِ

اللَّهِ
جَمِيعًا
وَلَا
تَفَرَّقُوا
وَاذْكُرُوا
نِعْمَةَ
اللَّهِ
عَلَيْكُمْ
إِذْ
كُنْتُمْ
أَعْدَاءً
فَأَلَّفَ
بَيْنَ
قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ
إِخْوَانًا
وَكُنْتُمْ
عَلَىشَفَا
حُفْرَةٍ
مِنْ
النَّارِ
فَأَنْقَذَكُمْ
مِنْهَا
كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ
اللَّهُ
لَكُمْ
آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ
ياأَيُّهَا
الَّذِينَ
آمَنُوا
اتَّقُوا
اللَّهَ
حَقَّ
تُقَاتِهِ
وَلَا
تَمُوتُنَّ
إِلَّا
وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ
يَاأَيُّهَا
الَّذِينَ
آمَنُوا
اتَّقُوا

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler